

УДК 351.071

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-337-342

**Чудик Наталія Олегівна,**

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри теорії права та конституціоналізму

Західноукраїнського національного університету,

natali\_ternopil@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-0649-2715

## **РОЛЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

У представленому дослідженні здійснено спробу нового погляду щодо політико-правового зв'язку парламенту і органів місцевого самоврядування. Логіка пропонованої роботи полягає у тому, що зміст і діяльність муніципальних влад значною мірою залежать від нормативно-правового підґрунтя, що формується органом законодавчої влади.

Зважаючи на вказане, метою дослідження є окреслити роль Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

У роботі наголошується, що зміцнення місцевого самоврядування є основою для майбутнього повоєнного відновлення України та успішної євроінтеграції. Обстоюється позиція, що вирішення завдання євроінтеграції не можливе без продовження реформування місцевого самоврядування, підвищення його правового статусу й розширення функціональних можливостей.

Окремо наголошується на особливій ролі Верховної Ради України у створенні правової основи місцевого самоврядування. Натомість, на сучасному етапі розвитку української державності, зокрема місцевого самоврядування, фундаментальним завданням парламенту обґрунтовано вважати законодавче забезпечення функціонування органів місцевого самоврядування відповідно до існуючих в означеній сфері канонів і правових підходів Європейського Союзу. Акцентовано увагу, що статус єдиного законодавчого державного органу зумовлює необхідність ефективної взаємодії парламенту з органами місцевого самоврядування у процесах творення й вдосконалення нормативно-правової бази муніципальної влади.

Зроблено обґрунтований висновок, що взаємодія Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування має надзвичайне значення для оптимального вирішення завдання удосконалення місцевого самоврядування з урахування принципів і ціннісних орієнтацій, стандартів і владно-управлінських парадигм.

**Ключові слова:** Верховна Рада України, місцеве самоврядування, функції місцевого самоврядування, взаємодія, євроінтеграція.

### **Chudyk N. THE ROLE OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE IN ENSURING THE EFFECTIVE FUNCTIONING OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**

This study attempts a new perspective on the politico-legal link between parliament and local self-government bodies. The logic of this work is that the content and activities of municipal authorities largely depend on the legal framework formed by the legislative body.

The purpose of the study is to outline the role of the Verkhovna Rada of Ukraine in ensuring the effective functioning of local self-government in the context of European integration.

The paper emphasizes that strengthening local self-government is the basis for Ukraine's future post-war recovery and successful European integration. It argues that solving the problem of European integration is impossible without continuing the reform of local self-government, enhancing its legal status, and expanding its functional capabilities.

Particular attention is paid to the special role of the Verkhovna Rada of Ukraine in creating the legal basis for local self-government. At the current stage of the development of Ukrainian statehood, and specifically local self-government, the fundamental task of the parliament is substantiated to be the legislative support for the functioning of local self-government bodies in accordance with the existing canons and legal approaches of the European Union in this area. It is emphasized that the status of the sole legislative state body necessitates effective interaction between parliament and local self-government bodies in the processes of creating and improving the legal framework for municipal authorities.

A well-founded conclusion is made that the interaction between the Verkhovna Rada of Ukraine and local self-government bodies is of paramount importance for the optimal solution of the task of improving local self-government, taking into account the principles and value orientations, standards, and governance paradigms.

**Keywords:** Verkhovna Rada of Ukraine, local self-government, functions of local self-government, interaction, European integration.

**Постановка проблеми.** Стратегічним зовнішньополітичним завданням України нині є реалізація євроінтеграційних прагнень. Події, що розгортаються на наших очах засвідчують, що перспектива набуття українською державою повноправного членства у Євросоюзі є нині реалістичною, хоч і потребує значних зусиль, втім є доволі реалістичною.

Щодо зусиль, то мова про системні реформи й трансформації у суспільно-політичному й економічному житті, що загалом орієнтовані на інтеграцію України у ціннісну систему європейського

інтеграційного об'єднання. У зв'язку з цим очевидно має відбутися, так би мовити, внутрішня переоцінка цінностей, переосмислення, здавалося б вже усталених державно-правових явищ. Зокрема відповідні підходи актуальні щодо місцевого самоврядування, яке традиційно у європейській системі суспільно-політичних координат посідає особливе місце. Фактично, нині аксіоматичного характеру набуло положення, відповідно до якого наявність дієвого й функціонально спроможного місцевого самоврядування є принциповою ознакою демократичної й соціально орієнтованої держави.

Наголосимо, що Конституція України недвозначно вказує на особливий статус місцевого самоврядування, яке відповідно до Основного закону є суб'єктом конституційних правовідносин і визнається та гарантується у нашій державі (ст. 7 Конституції [1]). Водночас, Україна у липні 1997 р. ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування [2], при чому без застережень на відміну парламентів інших держав, у тому числі і Євросоюзу – Болгарії, Королівства, Іспанії, Латвії та Румунії [3, с. 147]. На тому етапі відповідне рішення Верховної Ради України засвідчило особливу роль парламенту у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування. Втім така підтримка єдиного державного органу законодавчої влади очевидно для місцевого самоврядування актуальна і сьогодні – особливо на тлі небезпідставних тверджень, що сучасне українське законодавство не забезпечує повною мірою суспільних очікувань у контексті муніципальної реформи [4].

Зрештою, означене стало мотивом нашої уваги до проблематики ролі Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Формування обґрунтованої наукової позиції щодо обраної теми зумовило дослідницьку увагу, по-перше, до феномену місцевого самоврядування, зокрема щодо функцій властивих і покладених на нього, по-друге, до питань у правовому статусі й діяльності муніципальних влад, що актуалізуються процесами євроінтеграції, і, по-третє, до ролі парламенту у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. Одразу зауважимо, що праця, які б комплексно аналізували третє з означених питань нам виявити практично не вдалося.

Інша ситуація з дослідженнями феномену місцевого самоврядування та його функціоналу, чому присвячено значний обсяг робіт, зокрема таких дослідників, як-от: О. Батанов, В. Борденюк, В. Власенко, В. Гладій, Б. Калиновський, І. Кравченко, С. Кудін, І. Мішук, В. Могілевський, А. Назарко, І. Панкевич, Р. Титикало, О. Черкас, А. Шевченко, А. Ярошенко. Типовою позицією щодо місцевого самоврядування є визнання його особливого місця в політичній системі та трактування як окремої форми реалізації народом належної йому влади, а саме публічної влади територіальної громади [5]. Водночас, визнається, що попри свою автономність (окремішність від державної влади) як юридичні особи публічного права створені й набули владу за законом, що ухвалений парламентом [6].

Привертає увагу і обґрунтована позиція, згідно з якою гарантування місцевого самоврядування пов'язується з правовими засобами – зокрема, конституційними й адміністративними, забезпечення організації й діяльності місцевого самоврядування [7]. Логіка утвердження правової держави полягає в тому, що усі її інституції, зокрема органи місцевого самоврядування мають здійснювати свою діяльність у відповідності до законодавстві з чіткою детермінацією їхніх завдань, функцій, владних повноважень і компетенцій.

Означені положення й загалом праці згаданих авторів формують теоретико-правову основу пропонованого дослідження, у якому здійснено спробу нового погляду щодо політико-правового зв'язку парламенту і органів місцевого самоврядування.

**Метою статті** є окреслити роль Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. **Методологічні засоби** використані у представленому дослідженні продиктовані його теоретичним характером. Зокрема, метод аналізу застосовано у процесі вивчення наукових напрацювань за темою дослідження, а також під час визначення колізій і прогалин у нормативно-правових актах, що регламентують функціонування місцевого самоврядування. Метод тлумачення нормативно-правових актів дозволив виявити принципи функціонування місцевого самоврядування, що актуалізуються у контексті євроінтеграційних процесів. Метод узагальнення було застосовано для формулювання науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на активізацію Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Передусім висловимось щодо питань у правовому статусі й діяльності муніципальних влад, які актуалізуються процесами євроінтеграції. З цього приводу варто відзначити, на загальне визнання значного потенціалу місцевого самоврядування як з точки зору участі у євроінтеграційних процесах, так і у зв'язку з перспективою перетворень у самій муніципальній сфері. При цьому «проблема взаємозв'язку інституту місцевого самоврядування та політики євроінтеграції зазвичай розглядається у контексті вимог останньої до реформування організації системи місцевої влади» [8]. З іншого боку, справедливо наголосити, що зміцнення місцевого самоврядування це і основа для майбутнього повоєнного відновлення України, успіх якого «залежить від того, як громади самі гуртуватимуться та визначатимуть пріоритети» [9, с. 118].

Так би мовити ресурсний підхід до місцевого самоврядування свого часу запропонував В. Гладій,

якій обґрунтував доречність трактування місцевого самоврядування як ресурсу політики євроінтеграції. Водночас, науковець слушно наголошував, що втілення євроінтеграційного курсу спонукає українську державу до вирішення низки завдань «щодо необхідності законодавчого унормування системи державної влади та місцевого самоврядування відповідно до європейських норм» [10, с. 196]. Зокрема, такий шлях здолали держави Вишеградської четвірки, які фактично поєднали творення нової дієвої системи місцевого самоврядування і реалізацію пріоритетів євроінтеграції.

Євроінтеграційні процеси очевидно загострили увагу до правової основи місцевого самоврядування, адже змусили по-новому подивитися на її зміст. Нерідко у науковій літературі можна зустріти позицію, відповідно до якої чинний Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 року трактується як такий, що не повною мірою відображає принципи закладені у Європейській хартії місцевого самоврядування і містить згадані принципи у обмеженій формі, тобто у вигляді короткого переліку відповідних принципів без деталізації. «Така ситуація очевидно не сприяє реалізації Хартії, що є обов'язком української держави з моменту її ратифікації у липні 1997 р.» [3, с. 147]. Погоджуємося також з позицією, що завдання євроінтеграції мотивують до пошуку ефективної моделі місцевого самоврядування, що «виступає головним елементом муніципальної влади, в якій найважливішою передумов державного та громадського розвитку є забезпечення рівноваги між інтересами держави та територіальних громад» [4, с. 50]. Зрештою, власне реформа місцевого самоврядування не є закритим питанням в Україні, відтак до цієї теми теоретики і практики продовжують повертатися вказуючи на актуальність ефективного завершення реформи, що пов'язують з необхідністю удосконалення законодавчої бази функціонування муніципальних влад, а також доцільність внесення конституційних змін у частині адміністративно-територіального устрою держави [10; 11; 12; 13].

Зокрема, О. Фурсін аналізуючи проблемні моменти сучасного територіального управління та місцевого самоврядування наголошує на необхідності запровадити законодавство про адміністративно-територіальний поділ, а також упорядкувати внутрішню структуру місцевого самоврядування. Крім цього дослідник відзначає, що «вплив органу місцевого самоврядування на наповнення бюджету місцевими податками в Україні є незначним, оскільки не закріплений нормальним законодавчим актом [12, с. 320]. Прикметно, що аналіз документів, які формують порядок денний європейської інтеграції України, фактично передбачають реалізацію комплексної стратегії формування регіональної політики орієнтованої на підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного, інвестиційного, фінансового потенціалів [13, с. 120]. Своєю чергою, для реалізації стратегії передбачається залучення державних органів та установ, органів місцевого самоврядування.

Наголосимо, що активна й продуктивна позиція усіх суб'єктів відповідних процесів потребує релевантного окреслення завданням нормативно-правового забезпечення, зокрема у частині різних аспектів економічної діяльності й регіонального розвитку. Саме тому, на новому етапі реформування місцевого самоврядування «очікується внесення змін до Конституції України та низки законів України, а також актуалізується потреба забезпечення успішності регіонального та місцевого розвитку в умовах трансформаційних змін адміністративно-територіального устрою за вимірами «громада – субрегіональний рівень (укрупнені райони) – регіон» через синхронізацію стратегій розвитку різних рівнів управління територіями» [14, с. 47].

Означене вище дозволяє стверджувати, що вирішення завдання євроінтеграції не можливе без реформування місцевого самоврядування, підвищення його правового статусу й розширення функціональних можливостей. Усе означене, будучи справою держави має свої напрями й механізми реалізації, основним з яких є правовий механізм. Відповідно логічно порушувати питання про роль Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції.

За такої постановки питання, відразу відзначимо, що Верховна Рада України, як єдиний законодавчий орган державної влади відіграла фундаментальну роль у створенні правової основи місцевого самоврядування в Україні. Зокрема, ключовим нормативно-правовим актом – профільним, що визначає правовий статус місцевого самоврядування та зміст і особливості діяльності органів місцевого самоврядування є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [15]. Вказаним законом на підставі норм Основного закону – Розділ XI «Міське самоврядування», встановлено правові, організаційні та матеріально-фінансові засади місцевого самоврядування, принципи його діяльності, у тому числі принцип державної підтримки. Обґрунтовано стверджувати, що Верховна Рада, ухвалюючи цей та інші закони, створює нормативну базу для належного функціонування місцевих громад, їх взаємодії з органами державної влади, а також забезпечує реалізацію конституційних гарантій, визначених у ст. 7 та ст. 142 Конституції України. Водночас, як відзначалося вище, місцеве самоврядування, гарантоване Основним законом, вимагає постійної підтримки державною владою [7]. Логічно стверджувати, що підтримка парламентом місцевого самоврядування здійснюється через створення якісної, з урахуванням інтересів територіальних громад, нормативно-правової бази, що створює можливості громад діяти ефективно та незалежно у межах своїх повноважень.

Окремо, підкреслимо, що статус правової держави передбачає, що її політико-правові інститути функціонують у правовому полі цієї держави, на підставі чинного законодавства. Зважаючи на це фундаментальним завданням національного парламенту обґрунтовано вважати законодавче забезпечення

функціонування органів місцевого самоврядування, у тому числі в умовах муніципальної реформування та децентралізації влади. Водночас, схоже за змістом завдання виникає і у контексті євроінтеграції, що передбачає адаптацію законодавства України до законодавства ЄС і передусім привнесення в українське законодавство тих принципів і ціннісних орієнтацій, стандартів і владно-управлінського досвіду, що характерні для політико-правової системи Європейського Союзу. Своєю чергою, «нівелювання пострадянських нашарувань та «традицій» суспільного життя, відхід від командно-адміністративних шаблонів управління забезпечують умови для якісних трансформацій усіх сфер життя» [16, с. 78].

Конституція України та чинне законодавство наділяють Верховну Раду України виключними повноваженнями у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. Відповідне твердження аргументуємо нормами національного законодавства. Так, ст. 85 Основного закону до повноважень парламенту віднесене прийняття законів, а також визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики. Зауважимо також, що Конституція України встановлює, що виключно законами України визначаються засади місцевого самоврядування. До того ж, парламент наділений повноваженнями вирішувати питання організації місцевого самоврядування, формування, діяльності та відповідальності його, оскільки такі питання відповідно до ст. 146 КУ, визначаються законом.

З вказаного походить виняткова роль законодавчого органу державної влади у напрацюванні нормативно-правової бази, що створює можливість функціонування місцевого самоврядування відповідно до принципів і ціннісних орієнтацій, стандартів і владно-управлінських парадигм Європейського Союзу. При цьому, реалізація відповідної ролі Верховної Ради України матиме максимальний рівень реалізації за умови взаємодії парламенту та органів місцевого самоврядування під час напрацювання нормативно-правових актів, що пов'язані з діяльністю муніципальних влад та інтересами територіальних громад. Відповідні можливості створює п. 6. ст. 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», відповідно до якого, для попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта на засідання головного комітету запрошується у разі необхідності «представники об'єднань громадян, а також експерти, фахівці та інші особи» [17].

Відзначимо, що ст. 15 згаданого закону встановлює, що комітет Верховної Ради України при здійсненні законопроектної функції має право залучати до роботи у робочих групах посадових та службових осіб органів місцевого самоврядування, а також звертатися до органів місцевого самоврядування з проханням висловити пропозиції щодо проектів законів. Водночас, ст. 16 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» вказує, що комітети при здійсненні законопроектної функції зобов'язані здійснювати аналіз практики застосування законодавчих актів, віднесених до предмета відання комітету, а також вивчати громадську думку, розглядати звернення громадян і їхніх об'єднань громадян, «будь-які пропозиції, що свідчать про потребу в прийнятті нових законодавчих актів або у внесенні змін до законодавчих актів» [17].

Згадані норми створюють правову основу для активної співпраці парламенту з органами місцевого самоврядування, що справедливо розглядати як важливу передумову державного та суспільного поступу із збалансованим забезпеченням інтересів держави та територіальних громад, що цілком відповідає ціннісним установкам Європейського Союзу. При цьому, слушно вважаємо позицію, що дієвим засобом вирішення завдань з реформування й належного функціонування місцевого самоврядування у відповідності з європейськими стандартами може стати розроблення й ухвалення Муніципального кодексу України, «як документу, що науковими засадами узагальнює й систематизував наявні й протестовані життям норми муніципального права, сприяючи своїм оновленням змістом позитивній динаміці муніципального життя, що особливо актуально у контексті тих викликів, що нині постали перед Україною, а також є потенційними у повоєнний період» [3, с. 148].

Крім цього, взаємодія Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування має надзвичайне значення для оптимального вирішення завдання запровадження законодавства про адміністративно-територіальний поділ, а також упорядкування внутрішньої структури місцевого самоврядування та практичної реалізації стратегії формування регіональної політики орієнтованої на підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їх ресурсного, інвестиційного, фінансового потенціалів. До слова, відповідно до «Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», одним з пріоритетів у цій сфері є «запровадження багаторівневого управління та координації між різними суб'єктами, що беруть участь у розробленні програм та управлінні коштами ЄС, а також створення відповідних інструментів підготовки, управління, моніторингу та контролю програм і проектів» [18]. Взаємодія Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування напевно сприятиме згаданій координації зусиль влади різних рівнів у сфері регіонального розвитку.

**Висновки.** Підсумовуючи вище викладене і враховуючи заявлену мету пропонованого дослідження, вважаємо за необхідне, по-перше, наголосити, що поточні суспільно політичні виклики, які постали перед українською державою, мотивують до переосмислення змісту політико-правового зв'язку парламенту і органів місцевого самоврядування. По-друге, є достатньо підстав стверджувати, що вирішення завдань євроінтеграції не можливе без реформування місцевого самоврядування, підвищення його правового статусу й розширення функціональних можливостей. По-третє, вказані завдання вирішуються передусім за допомогою правового механізму реалізації державної політики у сфері місцевого самоврядування, що



зумовлює особливу роль Верховної Ради України у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції. По-четверте, статус єдиного законодавчого державного органу парламенту не виключає, а напевно додатково стимулює його взаємодію з органами місцевого самоврядування у процесах творення й вдосконалення нормативно-правової бази, що становить основу функціонування місцевого самоврядування відповідно до принципів і ціннісних орієнтацій, стандартів і владно-управлінських парадигм Європейського Союзу. Зрештою, проблема ефективної взаємодії парламенту і місцевого самоврядування заслуговує на спеціальну наукову увагу, що буде зроблено у наших подальших дослідженнях.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 8.05.2025).
2. Європейська хартія місцевого самоврядування, м. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. Законодавство України. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_036#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text) (дата звернення: 14.03.2024).
3. Павелків С. Р. Європейські принципи муніципального права. *Наука і техніка. Серія : Право.* 2023. № 11 (25). С. 140–152.
4. Качан Я. В., Сухомлин В. Б. Вплив євроінтеграційних процесів на муніципальну реформу в Україні. *Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Сьомої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 25 серпня 2023 р.).* Київ.: АПСВТ, 2023. С. 47–51.
5. Власенко В. П. Суб'єкти публічного права: інтерпретаційні аспекти нормативних положень міжнародних правових актів та законодавства України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО.* 2023. Вип. 78: ч. 1. С. 14–19.
6. Ярошенко А. С. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування в контексті реформи децентралізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «ПРАВО».* 2021. Вип. 68. С. 211–215.
7. Євтушенко О. Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 516 с.
8. Марчук В. В., Мельничук В. І. Стан інтеграції європейського досвіду у функціонування системи місцевого самоврядування України. *Регіональні студії.* 2022. № 31. С. 34–39.
9. Пирого І. С., Пирого М. І. Роль місцевого самоврядування у відбудові в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2023. Вип. 77. Ч. 1. С. 117–123.
10. Гладій В. І. Місцеве самоврядування як ресурс політики євроінтеграції: досвід Вишеградської групи та перспективи України : дис... кандидата політичних наук: 23.00.02. Івано-Франківськ, 2015. 238 с.
11. Горохова Л. В., Заглада В. М. Реформування місцевого самоврядування в Україні. *Регіональні студії.* 2023. № 33. С. 51–57.
12. Фурсін О. О. Територіальне управління та місцеве самоврядування: проблеми, виміри, перспективи. *Vectors of the development of science and education in the modern world : collective monograph / Compiled by V. Shpak ; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov.* Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 308–323.
13. Лукашук Л. С. Нормативно-правове забезпечення публічних механізмів на регіональному рівні в умовах євроінтеграції. *Публічне управління та регіональний розвиток.* 2023. № 19. С. 108–127.
14. Борисенко Ю. Досягнення та виклики реформування місцевого самоврядування в Україні. *Аспекти публічного управління.* 2022. Том 10. №3. С. 42-50.
15. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.03.2024).
16. Масик Р. І. Вплив євроінтеграційних процесів на сферу публічного управління: загальні аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування.* 2023. Том 34 (73). № 2. С. 77–83.
17. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Textt> (дата звернення: 1.02.2024).
18. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 1.02.2024).

#### REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

2. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia. (1985, October 15). [European Charter of Local Self-Government]. Retrieved from: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_036#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text) [in Ukrainian].
3. Pavelkiv, S.R. (2023). Yevropeiski pryntsyipy munitsypalnoho prava. [European principles of municipal law]. *Nauka i tekhnika. Serii: Pravo. №11 (25)*. 140–152. [in Ukrainian].
4. Kachan, Ya. V., Sukhomlyn, V. B. (2023, August 25). Vplyv yevrointehratsiinykh protsesiv na munitsypalnu reformu v Ukraini. [The impact of European integration processes on municipal reform in Ukraine]. *Munitsypalna reforma v konteksti yevrointehratsii Ukrainy:pozytsiia vlady, naukovtsiv, profspilok ta hromadskosti: Tezy dopovidei Somoi shchorichnoi vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii*. Kyiv. 47–51. [in Ukrainian].
5. Vlasenko, V.P. (2023). Subiekty publichnoho prava: interpretatsiini aspekty normatyvnykh polozhen mizhnarodnykh pravovykh aktiv ta zakonodavstva Ukrainy. [Subjects of public law: interpretative aspects of regulatory provisions of international legal acts and legislation of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO. Vyp. 78: ch. 1*. 14–19. [in Ukrainian].
6. Yaroshenko, A. S. (2021). Administrativno-pravovi status orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v konteksti reformy detsentralizatsii. [Administrative and legal status of local self-government bodies in the context of decentralization reform]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «PRAVO». Vyp. 68*. 211–215. [in Ukrainian].
7. Yevtushenko, O.N. (2010). Derzhavna vlada i mistseve samovriaduvannia v politychnii systemi suspilstva. [State power and local self-government in the political system of society]. 516. [in Ukrainian].
8. Marchuk, V.V., Melnychuk, V.I. (2022). Stan intehratsii yevropeiskoho dosvidu u funktsionuvannia systemy mistsevoho samovriaduvannia Ukrainy. [The state of integration of European experience into the functioning of the local government system of Ukraine]. *Rehionalni studii. №31*. 34–39. [in Ukrainian].
9. Pyroha, I.S., Pyroha, M.I. (2023). Rol mistsevoho samovriaduvannia u vidbudovi v umovakh voiennoho stanu. [The role of local government in reconstruction under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo. Vyp. 77. Ch. 1*. 117–123. [in Ukrainian].
10. Hladii, V.I. (2015). Mistseve samovriaduvannia yak resurs polityky yevrointehratsii: dosvid Vyshehradskoi hrupy ta perspektyvy Ukrainy. [Local self-government as a resource of European integration policy: the experience of the Visegrad Group and the prospects of Ukraine]. *Dys... kandydata politychnykh nauk: 23.00.02*. 238. [in Ukrainian].
11. Horokhova, L.V., Zhlada, V.M. (2023). Reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini. [Reforming local self-government in Ukraine]. *Rehionalni studii. №33*. 51–57. [in Ukrainian].
12. Fursin, O.O. (2023). Terytorialne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia: problemy, vymiry, perspektyvy. [Territorial administration and local self-government: problems, dimensions, prospects]. *Vectors of the development of science and education in the modern world. collective monograph*. 308–323. [in Ukrainian].
13. Lukashuk, L.S. (2023). Normatyvne-pravove zabezpechennia publichnykh mekhanizmiv na rehionalnomu rivni v umovakh yevrointehratsii. [Regulatory and legal support for public mechanisms at the regional level in the context of European integration]. *Publichne upravlinnia ta rehionalnyi rozvytok. №19* 108–127. [in Ukrainian].
14. Borysenko, Yu. (2022). Dosiahnennia ta vyklyky reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini. [Achievements and challenges of local government reform in Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnia. Tom 10. №3*. 42–50. [in Ukrainian].
15. Pro mistseve samovriaduvannia. (1997, May 21). [On local government]. *Zakon Ukrainy №280/97-VR (zi zminamy ta dopovnenniamy)*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
16. Masyk, R.I. (2023). Vplyv yevrointehratsiinykh protsesiv na sferu publichnoho upravlinnia: zahalni aspekty. [The impact of European integration processes on the sphere of public administration: general aspects]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia. Tom 34 (73). №2*. 77–83. [in Ukrainian].
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010, February 10). *Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10 liutoho 2010 roku № 1861-VI (zi zminamy ta dopovnenniamy)*. Zakonodavstvo Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> [in Ukrainian].
18. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky. (2020, August 5). [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №695 (zi zminamy ta dopovnenniamy)*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.06.2025